

Leto XIII.

V Ljubljani 8. decembra 1943.

Štev. 3-4.

Brezmadežna

Veleumi v občestvu svetih so o Tebi komaj jecljali
in sveti iz božje družine so te prevzeti le še občudovali,
pa naj jaz o Tebi golčim, o Prečista?

Ti nikdar zasenčeni oblak, v soncu blesteča meglica,
Ti čisto zlato, nikdar potrebno kopeli,
Ti mojstrovina prečudežna božjih stvariteljskih rok,
Ti vedno svetlo goreča svetilka v svetišču stvarstva,
Ti šotor zaveze, do vrha napolnjen z božjim oblakom,
Ti večno blesteča monštranca v pestri množici stvari,
posuta z najlepšimi dragimi kamni, s krepostmi,
Ti alabastrna sveta posoda nebeških vonjav,
polna darov si Duha in vseh blagrov, na gori oznanjenih,
sedež Modrosti in tudi sama modrost in vednost,
Ti klečeča vsemoč in vesoljstva Kraljica,
Očetova hčerka, Sinova mati, nevesta Duha,
češčena od vekomaj in v času vse bolj in vse bolj,
Ti urejena bojna vrsta,
žena, s Soncem obdana, z dvanajstimi zvezdami kronana,
usliši vročo prošnjo:

ognjenordečega zmaja, zver z bogokletnim imenom
pahni z naše slovenske zemlje in prikleni
v jezeru večnem, kakor je pisano zanj,
in vse okrog tebe prižigajoče se zvezdice varuj,
da jih sedmeroglavi zmaj nikdar ne utrne z neba.
Bodi tako!

Jože Pogačnik

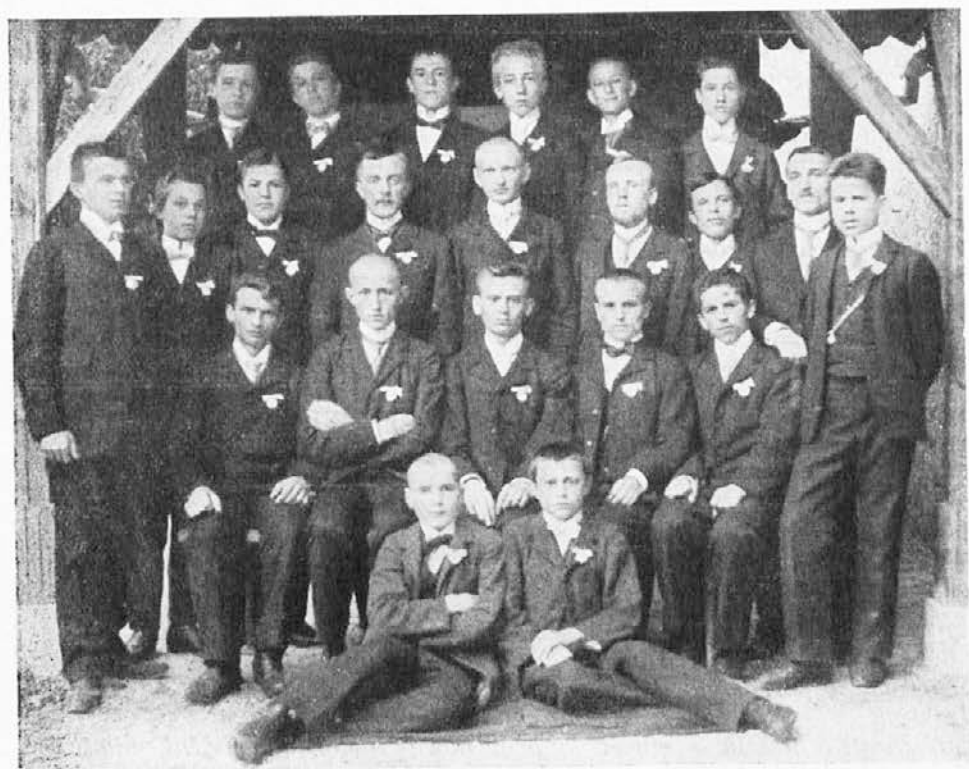
Pred štiridesetimi leti je bila po zopetni obnovi kongregacij ustanovljena prva dijaška kongregacija v Ljubljani. Prvi sprejem v kongregacijo je bil 8. decembra 1905. Bilo je to v Alojzijevišču, v poslopju na Poljanski cesti, ki ima še vedno napis »Collegium Aloysianum«. Dijakom višjih razredov Alojzijevišče ni neznano. Omenja ga naša slovstvena zgodovina, ko govori o pesnikih in pisateljih, ki so bili nekaj časa gojenci Alojzijevišča. Tudi ustanovitelj tega zavoda škof Wolf ni brez zasluga za naš narodni preporod: dal je potrebna sredstva za veliki nemško-slovenski slovar in za slovenski prevod celotnega sv. pisma. Ustanovil je Alojzijevišče okrog l. 1850. kot škofijski zavod za gimnazijce, predvsem za tiste, ki bi imeli veselje do duhovskega poklica.

Petdeset let je bil zavod brez kongregacije. Kar misliti si pa ne moremo, da bi bil škofijski dijaški zavod mogel pustiti brez kongregacije škof Jeglič. Dosti dolgo je bilo, če je čakal nanjo nad pet let. Šolske oblasti dijaških kongregacij takrat namreč niso dovoljevale, pa tudi med dijaki samimi ni bilo najti dosti veselja za kongregacijsko življenje. Tako izrazitih nasprotnikov kot so n. pr. komunisti, sicer Cerkev takrat ni imela, posebno med dijaki ne, globljega verskega življenja pa med dijaki tudi skoraj ni bilo. V notranje življenje Alojzijevišča šolska oblast ni posegala; versko življenje je bilo v zavodu boljše kot zunaj. Če kje, je bilo torej tukaj primerno mesto za prvo dijaško kongregacijo. Zanj se je zavzel vodja dr. Jožef Gruden. Dijaki ga po imenu poznate; šest snopičev »Zgodovine slovenskega naroda« imamo od njega. Podpiral je kongregacijo tudi dr. Mihael Opeka kot prefekt v Alojzijevišču; odšel pa je iz zavoda pred sprejemom prvih dijakov v kongregacijo.

Da je sprejem v kongregacijo izvršil škof Jeglič, je samo po sebi razumljivo. Rad je prihitel med mladino, posebno rad, če je mogel izvršiti sprejem v kongregacijo, najrajši pa, če je bil sprejem na praznik Brezmadežne. Slovesnost sprejema so popisali dijaki sami v hišnem listu »Domače Vaje«. Popisa pa ne moremo priobčiti. »Domače Vaje« so odšle v zavod sv. Stanislava, ko je l. 1908 Alojzijevišče prenehalo biti dijaški zavod.

Prva dijaška kongregacija je imela svoje posebnosti. Ob ustanovitvi je štela le deset članov. Zavod je bil majhen; prostora je bilo v njem le za kakih 50 gojencev. Velikega števila članov torej kongregacija ni mogla pričakovati. Posebnost kongregacije je bila tudi ta, da ni začela z najmlajšimi dijaki, saj je imela kar osem možatih osmošolcev, ostala dva pa sta bila eden iz šeste, eden iz četrte gimnazije; oba sta v alojzijeviško kongregacijo prestopila kot člana mladeniške kongregacije domačega kraja. Težko bi bilo tudi dobiti dijaško kongregacijo, ki bi imela za člane razmeroma toliko odličnih dijakov, kot jih je imela kongregacija v Alojzijevišču. Gojenci tega zavoda so bili sploh dobro prebrani dijaki. Osmošolci pa, ki so bili v Alojzijevišču ob ustanovitvi kongregacije, so bili še posebno vestni dijaki, tako, da je njihovo vestnost občudoval celo vodja Gruden, ki je bil kot resen znanstvenik vaju sedeti pri knjigah in pisalni mizi.

Prvi prednik kongregacije je bil Pečarič Franc, že kar po naravi določen za to odlično mesto. Zaradi bolehnosti, je prišel v gimnazijo že v letih, v katerih bi po sedanjih predpisih ne bil mogel biti več sprejet na srednjo šolo. Podala se mu jo očetovska dobrohotnost, s katero je nastopal nasproti precej mlajšim tovarišem; prav mu je prišla ta dobrohotnost tudi pozneje kot župniku v Dovjem. Hkrati pa je znal biti tako spoštljiv do le dve leti starejšega voditelja (pisca tega članka, op. ur.), da se mu je posredovalna vloga med voditeljem in kongreganisti vedno posrečila. Prvi

Člani prve dijaške kongregacije ob koncu 1. 1904. V zadnji vrsti stoje: Muren Jože, Petriček Hubert, Tomažič Janez, Šimenc Jože, Bukovič Anton, Groznik Anton. — V predzadnji: Gruden Janez, Žerjav Gregor, Oberman Nikolaj, Primar Janez, Cankar Izidor, Miklavčič Janez, Miklavčič Franc, Trdan Franc, Težak Marko. — Sede: Zupane Andrej, Klinar Tomaž, Pečarič Franc, Kovač Janez, Natlačen Marko. — Spredaj na tleh: Mohorč Janez in Filipič Janez.

tajnik je bil Marko Natlačen, naš poznejši skrbni ban; moral se je že kot dijak odlikovati po svoji resni delavnosti, sicer bi ga osmošolci ne bili kot četrtošolca izvolili za tajnika. Sprejel ga je že pred njegovim vstopom v Alojzijevišče v mladinsko kongregacijo vipavski kaplan Gnidovec Janez, poznejši skopljanski škof. Tudi Bukoviča Antona, sedaj jezuita v Ljubljani, je sprejel v kongregacijo še škof Gnidovec. Ostali prvi člani alojzijeviške kongregacije so bili: Klinar Tomaž, stolni kanonik in župnik, znani prijatelj kongregacijske mladine in večletni škofijski referent DMK; Kovač Janez, župnik v St. Vidu pri Vipavi; Miklavčič Franc, bančni uradnik; med prvo svetovno vojno je bil avstrijski konzularni uradnik v Avstraliji, nekaj časa je živel tudi v Ameriki; dijakom je dobro znan po svojem zabavnem in poučnem spisu »Na valovih Tihega morja« v Mentorju 1939/40; Miklavčič Janez je župnik v Zavratah pri Idriji; Primar Janez je mnogo let služboval v Kamniku, umrl je kot duhovnik v Radomljah; dr. Trdan Franc je umrl l. 1941 kot profesor zavoda sv. Stanislava, odlikovala ga je izredna vestnost kot dijaka in pozneje kot šolnika ter znanstvenika. Kot šestošolec je bil sprejet v kongregacijo Petriček Hubert; bil je nekaj časa gojenec duhovskega zavoda Germanika v Rimu; zaradi bolehnosti je moral zavod zapustiti; kot vzoren bogoslovec je umrl na Viču.

Drugi sprejem v kongregacijo je bil 25. marca 1904. Sprejetih je bilo na novo 12 gojencev, tako da je kongregacija ob koncu šolskega leta 1905/4 štela 22 članov. (Glej sliko!)

Tako razvitega življenja po odsekih, kot ga imajo sedanje kongregacije prva dijaška kongregacija že zaradi pičlega števila članov ni mogla imeti. Radi so pa kongreganisti prihajali v kapelo k tedenskim sestankom. Marijin kip, ki je še sedaj v alojzijeviski kapeli, je nabavilo vodstvo prav za kongregacijo. Ena glavnih nalog tedanjih kongregacij je bila pripraviti mladino do pogostnejšega prejemanja sv. zakramentov. Sv. obhajilo ob delavnikih je bilo takrat skoraj nepoznano tudi v katoliških zavodih. Z veseljem, brez vsakega pritiska so pa kongreganisti hodili k sv. obhajilu ob nedeljah in praznikih. Pripravljali so s tem pot evharističnemu življenju, ki se je začelo po 20. decembru 1905, ko je izšel odlok o pogostnem sv. obhajilu.

Alojzijeviski kongreganisti so hodili na I. drž. gimnazijo, kakor se je takrat imenovala sedanja klasična gimnazija. Gojence Alojzijevisča so profesorji kot odlične dijake cenili. Če so bili tako delavni dijaki hkrati globoko verni, to ni bilo brez ugodnega vpliva na šolsko okolje. Prva dijaška kongregacija je vršila s tem tudi apostolsko delo.

Pismo

Dragi gospod urednik!

Prosili ste me, naj Vam za 8. december napišem nekaj o Mariji... Bil sem tolikanj predrzen, da sem obljubil. — kajti nisem vedel, kaj sem obljubljal!

Pisati o Mariji, — milost, ki jo je Bog le malokomu podelil, milost, podeljena le dušam, ki lahko iz vse svoje globine ponove besede Marijine: »Glej dekla sem Gospodova...« Premišljal sem in se zgrozil! Preveč ste zahtevali, preveč sem obljubil.

Kako naj dodam še svoje besede veličastnim spevom, ki so jih kriknili, da, kriknili svetniki v čast Device, kako naj moje neuko srce prežari ljubezen svetega Bernarda, ki je zaprosila: »Mati, ne dopusti, da bi te kdo ljubil bolj kot jaz!« Samo na kolena lahko padem pred veličastjem Boga, ki je ustvaril najčistejšo Ženo. Moje ustnice so onemele, kakor ustnice preroka, ki je zagledal božje obličje. Toda z vso svojo šibko vero zaupam v besede, ki so oztrepetale na ustnicah križanega Boga, v trenutku največje bolečine in največje ljubezni: »Sin, glej, tvoja mati!...«

Moliti ne znam, premišljevat ne znam. Svet se vozla nad menoj — in ker se nočem vsemu odreči, sem ubožnejši kakor berač svetega Martina. Po-vejte mi, iz katerega bogastva naj darujem, kje naj iztrgam besede, ki bi jih posvetil Materi Boga in ljudi! Še o svojih starših težko zapišemo pravo besedo, ker vemo, da nikoli ne bomo mogli izliti vse svoje hvaležnosti vanjo. Kalen studenec ne more točiti bistre vode in lažniva usta ne govoriti resnice. Dokler ne bom razumel, da je toženec večji od sodnika, ne bom dojel Marije, ki je bila, kot je nekdo čudovito zapisal, »poročena z odrešenjem«.

Sladkobno govorjenje o Mariji mi je tuje. Najmočnejša Žena, kar jih je kdaj trpelo pod soncem, ne zasluži, da bi jo omadeževali z vsakdanjostjo naših zemeljskih predstav. Da, če bi bilo mogoče, da bi bila brezmadežna Žena in Mati samega Boga grda za naše oči, se mi zdi, da bi si lahko ustvaril mnogo čistejšo predstavo o Njej, ljubil bi jo z mnogo čistejšo ljubeznijo.

Skušam govoriti odkrito in po svoji vesti. V svojem življenju sem večkrat srečal Marijo, srečal tudi tako, kot misli narod, kadar zagrozi: »Boš že še spoznal živega Boga!« Kajti srečati Marijo, se pravi srečati Boga, ki jo je poslal. Srečal sem jo kot nevreden služabnik, ki je v svoji blagoslovljeni pre-

drznosti ohranil le še en sam talent: upanje. In eno največjih srečanj sem doživel tisti davni osmi december, ko sem bil sprejet v Marijino kongregacijo. — velika milost, ki mi jo je Bog podaril! In nikoli ne neham prositi, da bi te besede smel s čistostjo in brez laži ponoviti tudi ob svojem zadnjem zdihljaju... Že prejšnji g. urednik Naše Zvezde me je nekoč vabil, naj napišem nekuj z naslovom »Kuj mi je dala kongregacija«. Res sem napisal, toda ko je bil sestavek že stavljen, sem ga umaknil. Ne vem zakaj. Morda je bil slab, — ali pa sem se sramoval, da bi priznal, da mi je Marijina kongregacija dala največje kar imam — vero. Drznem si to priznati in nič več me ni sram, le v globoki ponižnosti ponavljam besede Tomaževce: »Verujem, Gospod, pomagaj moji neveri!«

Srečanje z Marijo!

Obhaja me groza, zakriti si moram oči. Če bi si srce raztrgal ter s krvjo skušal napisati, kar Vi, gospod urednik, želite, pisati o Mariji, — ne mogel bi ustreči Vaši želji, kajti ubog grešnik sem, ki se komaj upa dvigniti svojo prošnjo k Marijinim nogam...

Toda moja največja želja je, da bi nekoč mogel napisati o Mariji nekuj tako lepega, kot so slike njenega življenja, ki jih je v najljubši cerkvi moje mladosti, pri svetem Primožu nad Kamnikom, izmolil s čopičem neznani slikar na cerkveno steno... Toda veliko milosti mi bo moral Bog nakloniti, da bom lahko uresničil svojo željo... Pozdravljam Vas — e. t. c.

Marija, pomoč kristjanov!

V času, ko se posvečujemo Tvojemu brezmadežnemu Srcu,

slovesno izjavljamo:

Gospodovih dni ne bomo skrunili s hlapčevskimi deli in grešnim veseljem, temveč jih posvečevali, hodili k maši in pridigi.

Bogokletna beseda ne bo prišla iz naših ust.

Z grehi nečistosti ne bomo omadeževali svojih src.

Zahtevam nespodobne mode se ne bomo vdajali, ker nočemo hudo žaliti našega Gospoda.

Ogibali se bomo grde sebičnosti in nizkega sovraštva, krivičnosti in grehov jezika.

Skrbeli bomo, da izginejo ti grehi iz našega naroda.

Molili bomo vsak dan rožni venec, zlasti po naših družinah.

Zadoščevali bomo tudi naprej Jezusovemu in Tvojemu Srcu s pobožnostjo prvih petkov in prvih sobot.

To bodi pravilo našega življenja.

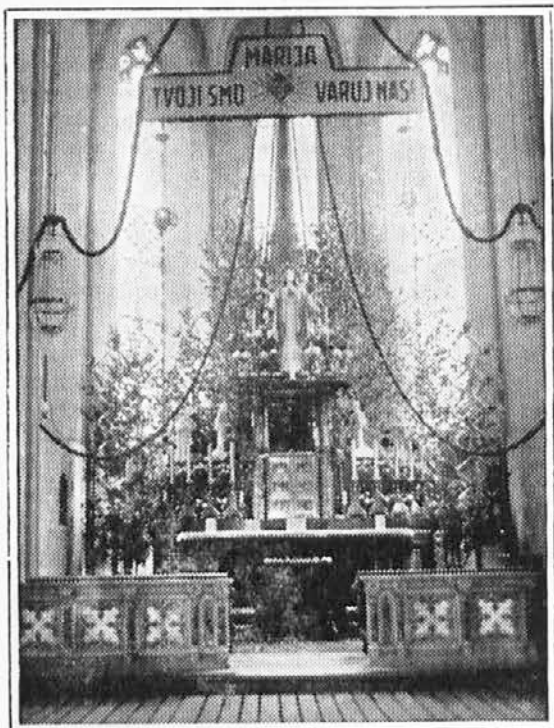
Marija! Stoj nam ob strani! Pomagaj nam! Amen.

Dijaki spremljajo Marijo Pomagaj na Rakovnik

Marijina prikazovanja

1. Ali se Marija res prikazuje?

Ob posvetitvi Marijinemu Sreču v...?
(Glej str. 47 spodaj, št. 2.)

dostojne priče, ki so izredne pojave same videle ali doživele. Te priče zasliši cerkvena oblast ne enkrat, ampak večkrat in jih navadno tudi zaprišeže. O vseh njihovih izpovedih se vodi zapisnik. Potem se vsebina izjav pretehtava, razmišlja in presoja. Navadno se pojavijo nova vprašanja. Cerkvena oblast pokliče še več prič in poizveduje še natančneje. To delo traja redno več let. Cerkvi se nič ne mudi. Zmerom je bolje počakati, kakor pa prenehati se.

Če na podlagi podrobnega in natančnega preučevanja ni več nobenega dvoma o zgodovinskem dejstvu, je treba nato odgovoriti tudi na vprašanje, ali je tisti dogodek res tudi nadnaravnega značaja. Včasih se komu posreči napraviti kaj izrednega. Ljudje postanejo pozorni. Na koncu pa se izkaže kot prevara ali samoprevara ali kot nekaj nejasnega in nerazumljivega, česar doslej človeško znanje še ni doumelo, na vsak način pa še vedno nekaj naravnega. Navadno so to pojavi, ki jih obravnava parapsihologija. Pri preiskavi, ki jo vodi cerkvena oblast, je treba vse te možnosti z gotovostjo izključiti. Dogodek mora biti res nadnaraven. To se ugotovi iz učinkov. Če so učinki nadnaravni, potem je tudi vzrok nadnaraven. Pri tem imajo velik pomen fizični in moralni čudeži. Če pride n. pr. bolnik, ki ima težko ali celo neozdravljivo organsko obolenje in nenadoma ozdravi, potem že vemo, da se kaj takega nikdar ne doseže ne s prevaro ne s samoprevaro in ne s kakim pojavom iz parapsihologije. Tako ozdravljenje presega naravne moči. More ga povzročiti le višja sila, pa še to je premalo rečeno, ampak treba je reči: More ga povzročiti le Bog. Ali če se n. pr. pogosto ponavljajo spreobrnitve posameznih ljudi ali tudi večjih skupin. Včasih se zaradi takih izrednih pojavov kar ves narod prerodi, včasih še več: po vsem svetu je čutili blagodejne nadnaravne vplive (prim. Lurd, Fatima...). Če se take stvari redno ponavljajo, je nemogoče, da bi take učinke pripisovali prevaram ali samoprevaram. Tudi Bog ne bi smel dopustiti, da bi pri tako važnih stvareh mogla govoriti zgolj prevara.

Ko slišimo ali beremo o Marijinih prikazovanjih v zadnjih desetletjih, se nam nehote vriva vprašujoča misel: Ali je to res? Tako se vpraša vsak človek po pravici. Tako se vpraša tudi cerkvena oblast, ko zve za govorice o Marijinih prikazovanjih.

Škof tiste škofije, kjer govorijo o Marijinih prikazovanjih, ravna vedno po navodilih in zelo previdno. Zaveda se odgovornosti, ki jo ima za svoje vernike. Če bi sam hitro verjel in potrdil izredne dogodke, pozneje bi se pa izkazalo, da se je prenehal, bi povzročil več hudega kot dobrega. Nasprotniki vere bi desetletja, pa kaj pravim desetletja, stoletja bi izrabljali njegovo lahkovernost, se iz nje norčevali in govorili: Kakor se je izkazalo za ničevno v tem primeru, tako je ves njegov nauk bajka in neresnica. Vsak škof to dobro ve. Zato dobro premisli, preden izreče kako uradno sodbo.

Cerkvena oblast ugotovi najprej zgodovinske dogodke. Potrebna je popolna jasnost, ali so se res dogodili kaki izredni dogodki. Saj vemo iz lastnekušnje, da nastanejo rade govorice, katerih resnično jedro se ob podrobnem preiskovanju razpuhti v nič. Zato je treba dobiti vero-

Ko je cerkvena oblast zbrala dovolj dokazov, ki govorijo za nadnaravni značaj dogodka, in ko je mnenja, da se ni prenašla in da s svojim mnenjem ne bo nikogar zavedla, tedaj navadno izreče svojo sodbo. Obenem tudi vernikom priporoči, naj se pridružijo tistim, ki so že doslej verovali. Iz vseh zbranih dokazov namreč sledi, da je pametno, če poročilom verjamemo, in da bi bilo nes pametno, če bi tako temeljito izpričano dejstvo tajili ali smešili. Ker pa sloni vse, kar je cerkvena oblast izjavila, na človeškem pričevanju in na človeških zapovedih, zato nisem dolžan sprejeti teh izjav kot versko resnico, ampak samo kot verodostojno in zanesljivo sporočilo, ki ga brez skrbi lahko verjamem, kakor vedno, kadar mi kak človek kaj pove in nimam nobenega razloga, da mu ne bi verjel.

Če govorimo o Marijinih prikazovanjih v zadnjih desetletjih, tedaj mislim na vsa tista prikazovanja, ki so na tak način izpričana, kakor je bilo pravkar opisano. Izpričana so torej zgodovinska dejstva, izpričani nadnaravni učinki in na podlagi tega je cerkvena oblast izrekla svojo sodbo. Če bi kdo tajil, bi bil nes pameten. Bil bi nekako podoben dijaku, ki bi svojemu profesorju zgodovine ne hotel verjeti, da je Napoleon živel.

2. Smisel prikazovanj.

Bog je ustvaril svet, da teče in se razvija po določenem redu. Zato je položil vanj naravne zakone, ki delujejo tako točno in natančno, da se fiziki in kemiki ali tehniki brez skrbi po njih ravnaajo. Ti lahko vse naprej izračunajo; naravni zakoni jih nikoli ne prevarajo. Če je Bog hotel, da vlada tak red v stvarstvu, potem ga tudi zlepa ne bo spreminjal. Dejstva to prepričanje potrjujejo. Včasih pa se le kdaj kaj takega zgodi, kar je v naravnem redu očitno izjema. Zgodovina n. pr. pravi, da je Kristus razprostrl roke, pa se je morje pomirilo. Ali da je Kristus umrl, pa je čez tri dni od mrtvih vstal itd. Zgodovina pravi, da se taki dogodki, ki ne gredo v sklad z naravnimi zakoni, dogajajo tudi v Lurdu in Fatimi. Zakaj neki?

Naravni svet ne potrebuje nobenega popravka in nobene izjeme. Če se kljub temu kaj takega zgodi, potem mora to imeti višji smisel. Nekdo hoče povedati, da je poleg naravnega sveta še nekaj: višji nadnaravni svet. Tam je Bog, tam so izvoljeni, tja moramo mi ljudje, če hočemo biti večno srečni. Sicer nam o tem neprestano pripoveduje Cerkev po svojih duhovnikih. Toda dogaja se, da so ljudje za tako redno oznanjevanje otopeli in da poslušajo, pa ne slišijo. Tedaj ostaneta dve možnosti. Ali da Bog reče: Imate Cerkev in duhovnike, nje poslušajte! Ali pa: Množica se mi smili; poskusil bom še izredno pot, če bodo hoteli vsaj po tej poti delati in skrbeti za svoje zveličanje. In tedaj napravi nekaj takega, kar vzbudi ljudem pozornost, kar jih prepričuje, da poleg naravnega reda in sveta biva še neka višja moč in neko višje bitje, ki v naravni svet in red svobodno posega in dela izjeme. Pri takem dogodku se tudi materialist ustavi in zamisli. Kdor je bil v dvomih, se čuti spet trdnega. Kdor ni imel še dvomov, jih tudi več dobil ne bo.

Zdi se, kakor bi sedanji svet s svojim golim materializmom, ki noče o posmrtnosti in o skrbi za njeno usodo ničesar slišati, izzival božje usmiljenje. Človeštvo bičajo velike nesreče. Vse se je zamajalo. V nevarnosti je naš gmojni in duhovni obstanek, v nevarnosti je večno zveličanje ne tisočev, ampak milijonov ljudi. Naravni razvoj sedanjega časa vodi človeštvo v velikanske časne nesreče, pa končno po veliki večini tudi v večno nesrečo. Kaj pomaga, če se z rednimi sredstvi trudimo za spreobrnitev zapeljanih množic! Smotno zasnovana obnovitev gre z rednimi sredstvi počasi navzgor, razdiralne sile pa so tako močne in imajo tako lahko delo, da vse sproti podirajo!

Če bi se postavili samo na stališče božje pravičnosti, bi sledilo: Človeštvo naj bič, ki si ga je s svojim brezbožnim življenjem samo spletlo, tepe in kaznuje! Toda v nebesih ne govori samo pravičnost, ampak tudi ljubezen. V nebesih imamo predobro Mater Odrešenikovo, ki čuti z nami in z našimi nevarnostmi. Tudi če bi je nihče ne prosil, bi nam hotela pomagati. Če pa pomislimo, koliko duš se ji zdaj v stiski priporoča in kako goreče jo na pomoč kličejo, se nam zdi kar razumljivo, da usmiljena Mati išče potov, kako bi pomagala. Ko vidi, kako redna sredstva odpovedujejo, sega po izrednih. Ljubezen je iznajdljiva!

Eno od izrednih sredstev, ki naj ljudem pomagajo, so Marijina prikazovanja. V njih prihaja Marija svojim vernikom na pomoč. Govori jim o vzrokih gorja, ki zadevajo človeštvo, obenem pa jim daje tudi navodila, po katerih se morejo rešiti. Zadnjih sto let se to tako pogosto dogaja, da je postal pozoren ves katoliški svet. Mnogo zapeljanih se je na ta način že rešilo, mnogim dvomljivcem so se ob teh izrednih dogodkih dvomi razpršili in zelo mnogi so se Marijinim navodilom odzvali ter izvršujejo nad vse uspešen apostolat. (Dalje prihodnjič.)

Vitez z gorečimi prsmi

I.

Mantegna, Sv. Jurij

mu je stopila na ustnice in odslej ni nikoli več zamrla na njih. Dobrota je zapustila Kilijanovo srce in vanj se je naselilo maščevanje, divjost in sovrašтво. kajti včasih je bolečina prevelika, da bi jo človek mirno prenesel.

Odslej je noč in dan pričakoval prilike, da bi se maščeval. Toda vitez Rajnard se je zaprl za svoje obzidje, postavil močne straže na stolpe, noč in dan so goreli ognji na zidinah Rajnardovega gradu.

In za Kilijanove podložnike se je začelo trpljenje. Morali so mu sezidati nov grad, nove dajatve jim je Kilijan naložil, težke in hude, da bi skala zavpila od bolečine. »Sam hudič ga je obsedel,« so govorili in mir se ni več povrnil pod njihove strehe. Da bi si dal duška, je vitez Kilijan divjal po gozdovih in poljih, moril divjačino, ter jo pustil ležati sredi goščav divjim pticam v hrano. Hotel je nasititi samo svojo dušo, ki je žejala po krvi. Napadal je popotnike, ki so potovali skozi deželo, moril in obešal, zločin je grmadil na zločin...

Toda nekega dne, ko je bil ravno na lovu, mu je vsa živad pobegnila izpred loka in kopja. Drvela je skozi goščavo, čez jase in pušče sredi gozdov in niti zajca ni mogel ubiti, niti srne ni zadela njegova puščica. Konj mu je bil že upehan, da je bela pena brizgala z njega, grmovje je raztrgalo vitezmu vihrajoči plašč. Toda ni se ustavil, ni odnehal. Naprej in naprej je drvel; stiskal je zobe in ostroga je konju razcefedrala trebuh, da je zakrvavel in puščal krvavo sled za seboj.

Tedaj se je konj nenadoma vzpel, — in vitez je zagledal pred seboj čredo gozdnih živali, ki se je drenjala okoli krivenčastega drevesa, in ko je bolje

Vitez Kilijan ni bil vedno človek, čigar ime navdaja s strahom vse, ki ga slišijo, ki se prekrizajo kakor pred strelo, kadar čujejo njegovo ime, ki vztrepetajo ter se plašno ozro okrog sebe, kadar kdo v njihovi navzočnosti izgovori njegovo ime. Ne, včasih ljudje niso trdili, da je vitez Kilijan eden izmed sedmerih poglavarjev pekla. Svoje dni je bil vitez Kilijan najboljši plemič daleč na okrog in tedaj so se ob njegovem imenu vsi nasmejnili in zdelo se je, kot bi sonce posijalo, kadar so se spomnili nanj. Romar ni nikdar potrkal zastonj na vrata njegovega gradu, kmet ni nikoli stradal ne prezebal pod njegovim varstvom in sovražna roka ni požigala domov njegovih podložnikov... Nikdar ni utihnil spev popotnih pevcev v njegovih dvorih, nikdar ni žalost pregnala veselega žarka z njegovega praporca, na katerem se je lesketalo v grbu srebrno drevo, polno zlatih jabolk...

Toda zgodilo se je, da se je v sosesčini naselil vitez Rajnard, ošaben in pohlepen, zloben in trdosrčen, da se je še zemlja tresla od groze, kadar je stopil nanjo. Ljudje so bežali izpod njegovega jarma k vitezju Kilijanu, ki jih je sprejemal kakor dober oče in ljubeč prijatelj. Tedaj se je vitez Rajnard razrdil, zbral veliko četo vojakov in hlapcev ter medtem, ko je bil Kilijan na lovu, napadel njegov grad, mu ubil ženo in dve hčerki ter naplenil mnogo bogastva. Ko se je Kilijan pod večer vračal domov, mu je svetila naproti ogromna bakla — vrhu silne skale so goreli njegovi dvori in daleč preko dežele je plapolal njih sij.

Tedaj je Kilijanovo srce kriknilo, zvilo se je kakor ranjena žival, kletev

zavilo se je kakor zamrla na njih. Dobrota je zapustila Kilijanovo srce in vanj se je naselilo maščevanje, divjost in sovrašтво.

Odslej je noč in dan pričakoval prilike, da bi se maščeval. Toda vitez Rajnard se je zaprl za svoje obzidje, postavil močne straže na stolpe, noč in dan so goreli ognji na zidinah Rajnardovega gradu.

In za Kilijanove podložnike se je začelo trpljenje. Morali so mu sezidati nov grad, nove dajatve jim je Kilijan naložil, težke in hude, da bi skala zavpila od bolečine. »Sam hudič ga je obsedel,« so govorili in mir se ni več povrnil pod njihove strehe. Da bi si dal duška, je vitez Kilijan divjal po gozdovih in poljih, moril divjačino, ter jo pustil ležati sredi goščav divjim pticam v hrano. Hotel je nasititi samo svojo dušo, ki je žejala po krvi. Napadal je popotnike, ki so potovali skozi deželo, moril in obešal, zločin je grmadil na zločin...

Toda nekega dne, ko je bil ravno na lovu, mu je vsa živad pobegnila izpred loka in kopja. Drvela je skozi goščavo, čez jase in pušče sredi gozdov in niti zajca ni mogel ubiti, niti srne ni zadela njegova puščica. Konj mu je bil že upehan, da je bela pena brizgala z njega, grmovje je raztrgalo vitezmu vihrajoči plašč. Toda ni se ustavil, ni odnehal. Naprej in naprej je drvel; stiskal je zobe in ostroga je konju razcefedrala trebuh, da je zakrvavel in puščal krvavo sled za seboj.

Tedaj se je konj nenadoma vzpel, — in vitez je zagledal pred seboj čredo gozdnih živali, ki se je drenjala okoli krivenčastega drevesa, in ko je bolje

pogledal, je videl, da stoji v rogovilah drevesa podoba Matere božje, ki pestuje svoje Dete. Tedaj je obšla viteza divja radost. »Končno vas imam!« je kriknil in začel prožiti puščico za puščico v trumo živali, ki je iskala zavetja ob Marijini podobi. In glej čudo: puščica za puščico je sfrčala s tetive, kopje je švistnilo skozi zrak, toda nobena žival ni bila zadeta. Vse strelce s kopjem vred so se zasadile v deblo drevesa, na katerem je stala Marija... Vitez Kilijan se je začudil in njegovo srce je zalil žolč. »Ti mi boš branila?...« je zavpil, potegnil meč, ga visoko dvignil z obema rokama ter na vso moč zamahnil. Naravnost čez prsi je zadel udarec Marijo, naravnost čez prsi, — in tisti trenutek je Kilijan začutil silno bolečino na svojih prsih, kot bi ga nekdo usekal z mečem. Njegovo telo je oblila kri, pocedila se je konju na vrat ter se na dlaki in na tleh mešala s konjevo krvjo. Toda Marija je ostala nepoškodovana. Niti odrgnil je ni udarec njegovega meča. Še vedno je negibno stala na svojem mestu. Držala je Dete v naročju in na njenih ustnicah je lebdel večern smehlaj.

Tisti trenutek se je vitez Kilijan zgrudil k Marijinim nogam. Ne zaradi veljke bolečine, temveč zaradi velikega kesanja. Njegove oči so prejkokale potok solza, njegove ustnice, ki že dolgo niso poznale drugega kot kletev, so premolile milje dolge molitve...

Ko se je dvignil, je padla že noč. Bil je sam sredi gozda, le konj mu je delal družbo in sveta Mati ga je nemo zrla z drevesa. Nikdar še ni bil tako osamljen kot nocoj, nikoli ni trpel večje bolečine kot nocoj. Telo ga je bolelo in duša ga je bolela. Bilo je, kot bi se mu obenem s telesno rano pretrgal tudi tvor na duši in obenem s krvjo iz prsi mu je tudi iz duše počasi curljal gnoj, ki ga je v njej nakopičilo sovražstvo in hlepenje po maščevanju.

Ko je spet zajahal svojega konja, ga ni obrnil proti domu, temveč naravnost v goro. Preko hudournikov ga je vodila pot, čez grape in skalovje, dokler se ni ustavil pred puščavnikovo kočjo, nad katero sta drhtela dva stara macesna. Stopil je s konja, potrkal na vrata kočje in vstopil...

Ko se je spet povrnil h konju, je bil na njegovem obrazu velik mir. Rana mu je žarela na prsih kot plamen, njegovo oko je zadobilo spet nekdanji, dobri blesk. »Marija in Kilijan!« je kriknil, dvignil svoj meč ter se prekrižal. Nastopil je dolgo pot, pot Marijinega viteza-spokornika in puščavnikove besede so ga spremljale:

»Kadar boš storil največje dobro delo, ti bo odpuščeno. V znamenje pa ti naj bo tvoja rana: ko se ti bo zacelila, vedi, da sta Marija in njeno sveto Dete sprejela tvoje delo!«

II.

Šel je vitez Kilijan ter razdelil vse svoje premoženje: svoje skrinje je odprl in svoje kleti, vse svoje shrambe je oropal, iz polnih prgišč je sipal ljudem svoje bogastvo, ničesar ni ohranil zase, razen meča in kopja, sulice in oklepa, le konja in najzvetejšega hlapca si je pridržal... In ljudje se niso več križali ob njegovem imenu, — njih blagoslov ga je srečaval in njihova molitev je šla za njim. Odslej mu niso rekali več »Grozni vitez Kilijan«, temveč »Vitez Kilijan z gorečimi prsmi«. Kajti rana na prsih mu je gorela kot živ ogenj.

Bilo pa je v tistih časih, ko je sveti oče zbiral križarsko vojsko proti divjim nevernikom, ki so napadli Gospodov grob in kraj njegovega rojstva. Znamenje križa je zaznamovalo prsa junakov, noč in dan so navdušeni pridigarji oznanjali boj proti sovražniku Gospodovega križa. Gradovi in dvori so osameli, mesta so potihnila, ob kmečkih ognjiščih so ostale prazne klopi...

Šel je tedaj tudi vitez Kilijan. Nad gorečo rano si je pripel rdeč križ, da je bilo videti, kot bi mu nova rana zacvetela ob stari. Šel je in dvignil svoj meč v slavo božjo. Osem dolgih let ga je vihtel in kot strašna prikazen se je zdel sovražnikom, kjer se je pojavil s svojo žarečo rano, s svojim strašnim mečem, s svojim kopjem, ki ni nikdar zgrešilo. »Neranljiv je,« so kričali in sovražnik, ki se mu je približal, je bil posvečen smrti. Kilijan je bil prvi, ki se je vzpenjal pod slapovi raztopljene smole in ploho puščic na obzidja; kjer je bil največji bojni metež, si slišal krik: »Marija in Kilijan!« Osem dolgih let ni njegova roka izpustila meča, osem dolgih let je njegova rana žarela in ni se hotela zaceliti. Morja in puščave je prebrodil, stotero obzidij preplezal, rana je še vedno žarela...

Ko se je s slavo ovenčan vrnil domov, je bila njegova duša žalostna. Gospodov grob je bil rešen, toda njemu še ni bilo podeljeno odpuščanje... In spet je šel v goro k puščavniku. Vse svoje delo mu je popisal, ni zmanjševal svojih zaslug in ni jih pretiraval... Tedaj je puščavnik dejal:

»Torej v boju si hotel oprati svojo krivdo? Pregreho si hotel oprati s krvjo? Ni bila prava tvoja pot, z mečem si ne boš pridobil odpuščanja...«

In spet je Kilijan odšel. Šel je na razpotja in v pušče, kjer so zdihovali bolniki in ranjenci. Gobave je negoval, kužnim lajšal bolečine, olja in kruha je natovoril na konja in obiskoval siromake in njegov bojni krik se je spremenil v tiho, zaupljivo molitev: »Marija in Kilijan!« Toda glej, rana na prsih je žgala, daleč je bilo še do odpuščanja. Mnogim je rane zacelil, svoje ni znal zaceliti; mnogim je duše potolažil, sam ni našel pokoja...

In spet se je vrnil v goro in našel puščavnika na smrtni postelji. Starček je še enkrat odprl svoje oči, kakor dve jezeri sta zasijali sredi belih las, in zadnjikrat je njegova utrujena roka blagoslovila Kilijanovo čelo. Potem mu je telo usahnilo kakor nebogljjen studenček in še istega večera ga je vitez Kilijan pokopal ob vznožju drevesa, kjer je stala Marijina podoba ter se še vedno smehljala v gozdno temo.

Dolgo je klečal vitez Kilijan pred nebeško Devico, jutranja zora ga je še našla v molitvi in sonce se je vprašalo, če ni morda Kilijanova rana svetlejša od njegovih žarkov. In rana je pekla in Marija se ni zmenila za vitezovo bolečino, ni sprejela njegove pokore...

Zdaj se je Kilijan odločil. Zapustil je vse, kar ga je še priklepalo na svet, celo svoje siromake in svoje bolnike, slekel je svojo suknjo ter se ogrnil z ostro raševino. Toda rana je prežarela tudi raševino. Sredi prsi mu je žarela, noč in dan je vpila, nikoli mu ni podelila miru. Naselil se je v koči, katero si je postavil ob drevesu z Marijo in grobu puščavnikovem; ni užival kruha, ni pil vina, le s sadovi gozda se je hranil, samo studenec mu je gasil žejo. In njegova molitev: »Kilijan in Marija!« se je zdaj izpremenila le v proseče ponavljanje: »Marija! Marija!...«

III.

Tako je prispel tisti pozni večer, ko je na vrata njegove kočice potrkal raztrgan in ranjen mož. Obleka je v cunjah visela od njega, noge so mu krvavele, glava mu je bila oblita s krvjo. Sovražnik je napadel njegov grad, ubil mu je ženo in sina in vse premoženje oplenił ter dvore zažgal... Le sam je ubežal iz njegovih rok, ko se je v gozdu splašila sovražnikova živina. Ranjen je in prosi zavetja, ležišča in krpe, s katero bi si zavezal rane...

In Kilijan ga je povabil v kočico, novega listja je nastlal na ležišče, poslednje sadove mu je ponudil — in ko se je sklonil nadenj ter je njegova rana vrgla svoj žar na ranjenčeve prsi, je zagledal na njih grb viteza Rajnarda: glavo divjega mrjasca...

Tedaj je vstala v Kilijanovem srcu vsa stara bolečina, ogenj maščevanja je spet zagorel v njem. Končno mu je prišel v roke, Rajnard, ki mu je uničil vse, kar je najbolj ljubil na svetu: ženo, hčerki, dvore, da, ki je uničil vse njegovo življenje, ki je kriv, da si je nakopal božjo jezo nad glavo... Spet je vstal v Kilijanu stari vitez, pod puščavniško haljo je zatrepetal nekdanji pogum. Ozrl se je na steno in spet zagledal srebrno ostrino svojega meča, na katero je prisegel maščevanje, — toda obenem je videl na meču odblesk svoje rane...

Ni več zdržal v koči. Stopil je pod zvezde, padel je pred Marijino podobo, pokleknil je na grob starega puščavnika. In ko je tako molil, je spet zaslišal svoj bojni krik: »Marija in Kilijan!« toda zdaj ga ni klical več v boj proti človeku, temveč v boj proti svojemu sovražstvu.

Vrnil se je v kočico, pokleknil k vitezcu Rajnardu, obvezal mu rane in rož položil nanje... In brisal je pot, ki ga je bolečina iztisnila na Rajnardovo čelo.

Ko se je menjala luna, je Rajnard ozdravel. Stopil je na prag kočice, zadnjikrat stisnil puščavniku Kilijanu roko ter se mu zahvalil. In Kilijan ga je objel in poljubil na čelo. In spomnil se je besede Gospodove, da tisti, ki sovražniku hudo z dobrim povrača, stresa žerjavico na njegovo glavo. Zato je molčal in ni se izdal, kajti ni hotel povzročiti Rajnardu nove bolečine...

Rajnard je odhajal. Izgubil se je med drevjem.

Tedaj je padel vitez Kilijan pred Marijo; dvignil je svoje roke:

»Marija in Kilijan!«

In takrat je videl, kako je na Marijinih prsih zagorela čudovita rana in bolečina na njegovih prsih ga je zapustila... Božja Mati je sama prevzela njegovo trpljenje, Bog je sprejel njegovo pokoro, kajti storil je največje dobro delo, ki ga človek more storiti: Odpustil je svojemu sovražniku!

Padel je vitez Kalijan pred obličje nebeške Gospe — in ni se več dvignil.

»Marija in Kilijan!« je odmevalo preko neba tisto uro.

Maranatha — Pridi, Gospod

Advent!

Navadno pravimo, da pomeni advent po naše prihod, a morda bi adventno razpoloženje še boljše zadeli, če bi rekli: pričakovanje.

Prav za prav je vse naše življenje pričakovanje. Saj vedno le pričakujemo, kaj bo jutri, kaj pojutrišnjem, kaj čez leto dni. Vedno po čem hrepenimo in vsak utrip našega srca je le klic: Pridi, pridi! Sv. Avguštin je to adventno razpoloženje našega življenja izrazil z znanim stavkom: »K sebi si nas ustvaril, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne počije v Tebi.«

Odkar sta Adam in Eva izgubila raj, drhte človeška srca v nemiru in pričakovanju. Ta nemir je bil posebno velik in bridek pred Kristusovim rojstvom, ker mu sploh ni bilo prave utehe. To razodeva pri poganih njihovo blodno iskanje resnice in predajanje različnim misterijem, pri Judih pa vse njihovo duhovno življenje. Bog sam je človeška srca tako ravnal, da so vprav takrat, ko je hotel, da stopi njegov Sin na svet, vsa drhtela v pričakovanju in žeji po resnici.

Toda prav tedaj je človeška modrost judovskih pismarjev in farizejev zmaličila pravo pričakovanje, ki ga je Bog znova in znova hranil po prerokih in glasnikih. Pod vplivom zunanjih razmer, osebnih in nacionalnih ambicij so ti lažni narodni vodniki po svoje prikrojili napovedi o Mesiju in ga začeli slikati kot narodnega osvoboditelja in velikega svetnega kralja. (Pri nas bi morda rekli kralja Matjaža ali še kako drugače.) In zato je šlo veliko pričakovanje mimo — judovski narod je Pričakovanega odklonil in zamudil odločilni trenutek svoje zgodovine. To je največja narodna tragika, kar jih pozna zgodovina.

In ta tragika se ponavlja, kajti advent, to je Gospodov prihod še vedno traja in človeška srca še vedno drhte v pričakovanju. Gospod namreč hoče priti k vsakemu človeku posebej, pa ne samo enkrat, ne, temveč vsak trenutek hoče prihajati. In človeško srce tudi vsak trenutek koprni po njem in ga vsak trenutek potrebuje, kajti še vedno velja: Nemirno je naše srce ...

Posebno včasih se človeško srce prebudi v močno hrepenenje. To je vselej takrat, kadar se vse pozemeljsko okrog njega ruši, ko kar sproti gasnejo luči človeške modrosti, ko po vrsti sahnejo viri zemeljske sreče, ko se, hočeš nočeš, moraš odpovedati vsem zemeljskim dobrinam ... To so časi, pred katerimi vedno trepetamo: časi kuge, lakote, vojske, šibe potresa ... V takih časih je naše srce kar samo od sebe adventno razpoloženo.

Danes je prav gotovo tak čas, a kljub vsej tegobi in grenkosti je velik in lep. Bog ga je dopustil, da, celo pripravil, da v njem obhaja med nami svoj advent — svoj prihod v človeška srca, ki so se mu bila že tako oddaljila in odtujila. Zato moramo vsi, ki še verujemo v dobrega Boga, zreti z vedrim pogledom v vse grozote sedanjega časa in se bati le ene nesreče: da Boga ne zgrešimo. Bog mora priti k nam, naša srca se mu morajo odpreti! Drugače bomo doživeli tragiko judovskega naroda, tragiko vseh tragik — izgubo Boga iz svojih src, svoje zemlje in svojega naroda.

Tudi nam bi se namreč lahko zgodilo, da bi se naše pričakovanje pod vplivom zunanjih razmer in napačnih vodnikov zmaličilo in se zaobrnilo v napačno smer — kakor se je žal že zgodilo toliko našim bratom, ki so zašli pod vpliv brezbožnega komunizma. Zato se moramo v tem strašnem adventnem času tesno nasloniti na božjo glasnico — Cerkev.

Cerkev nam govori na različne načine. Najbolj živa in do srca segajoča govorica pa je morda liturgija cerkvenega leta. Vsaka doba ima svoj ton, ki se ujema s potrebami našega srca. Posebno pa je človeški siročini blizu govorica adventne liturgije.

V adventni liturgiji nastopajo zlasti tri osebe: prerok Izaija, Janez Krstnik in Marija. Vsak ima svojo besedo za nas, besedo, ki je prav posebno primerna za advent v letu Gospodovem tisočdevetstotriinštiridesetem.

Izaijeve besede izzvene vedno v znano prošnjo: »Rosite, nebesa, od zgoraj in oblaki dežite Pravičnega; odpri se zemlja in rodi Zveličarja!« Slovenci smo to prošnjo prepesnili v priljubljeno adventno: »Vi oblaki ga rosite...«

Adventna pridiga Janeza Krstnika ima vedno isti refren: »Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljestvo se je približalo!«

Marija pa je v svoji dušni lepoti in popolni predanosti Bogu živ zgled svete zbranosti in ljubečega pričakovanja. Vsak trenutek zares dekla Gospodova!

Tri osebe: Izaija, Krstnik, Marija!

Tri misli: hrepenenje, pokora, ljubezen!

Tri smernice vsakemu kristjanu, zlasti še dijaku, ki more globlje zajeti iz duha cerkvene liturgije.

Zato naj velja:

1. Če imaš doma Lampetove Zgodbe svetega pisma ali Wolfovo Sveto pismo, preberi v adventu preroka Izaija!

2. Preštudiraj po evangelijskih markantno postavo Janeza Krstnika od angelove napovedi preko adventne pridige do mučeniške smrti za dobro stvar!

3. Beri in premišluj veliko o Mariji! Če drugega pomočka nimaš, pa rad in s premisljivostjo moli veseli del rožnega venca!

Najmanj pa, kar gotovo delaj ves advent, je to, da pridno rabiš svoj liturgični molitvenik, v katerem najdeš vse adventne maše in zornice. Tako boš ohranil pravo smer adventnega pričakovanja, tako boš prav razumel sedanji strašni advent in tako tudi našel Boga, ki hoče letos gotovo priti k Tebi in meni, k vsem Slovencem in vsemu človeštvu. Zato pa naj bo Tvoja in moja in naša vsakdanja prošnja, prošnja prvih kristjanov:

»Maranatha — Veni, Domine — Pridi, Gospod!«

Kongreganisti, kongreganistkinje! — Letošnji 8. december porabimo kot štiridesetletnico prve DMK v Ljubljani, kot obletnico posvetitve DMK Marijinega Srca in še posebej kot zadostilni dan za hudobije in zablode brezbožnega komunizma med dijaštvom. Naša skupna pobožnost za vse — govor g. škofa, obnovitev posvečenja in maša s skupnim obhajilom — bo na praznik Brezmadežne ob 7:30 v stolnici.

MOLIMO, BRATJE, za vse znane in neznane junake, ki so padli v borbi z brezbožnim in breznarodnim komunizmom, pa tudi za tiste, ki so njihove smrti posredno ali neposredno krivi . . .

Re - ši - me, Gospod, * ve - čne smr - ti

ti - sti gro - ze po - lni dan: * Ko se bo - sta ma -

já - la ne - bo in zemlja: † Ko pri - deš

so - dit svet z o - gnjem. V. Zatre - pe - tal

sem in bo - jim se, pre - i ska - va pri - de,

in pri - hodnja je - za. * Ko se bo - sta ma -

já - la ne - bo in zemlja. V. Ti - sti dan,

dan je - ze, stiske in be - de, vé - li - ki in si - lno

grenki dan. † Ko pri - deš so - dit

svet z o - gnjem. V. Gospod, daj jim ve - čni po - koj,

Pinx. V. Metz

in ve - čna luč naj jim sve - ti.

J. C. H. Huysmans

Nove knjige

Wilhelm Hünermann: **Oče Damijan**. Prevedla s. Marija Beata Jalen DND., Ljudska knjigarna, Ljubljana, 1943. — Pisatelj nam s Flamcem lastno sočnostjo in vedrostjo opisuje življenje velikega apostola gobavcev, p. Damijana de Veusterja, od njegovega prvega joka preko šolskih klopi in kmečkega dela do odpovedi svetu in misijskih potov in končno do veličastne samoodpovedi in žrtve med gobavci na Molokaju, kjer po dolgih letih dela in trpljenja pade sam kot žrtev ljubezni in gobavosti. Lahko rečemo — knjiga je veličastna epopeja katoliškega misijonarja, ki daruje Gospodu in trpečim vse, kar mu je najljubšega na tem svetu: polja, domovino, starše... Tako uresniči veliko željo svoje mladosti: »Hočem postati junak!« To ni navaden, dolgočasen življenjepisni roman, temveč himna flamski zemlji in krščanski ljubezni ter žrtvovanju. Lik svetniškega patra vstaja pred nami v vsej pristnosti in neposredni življenjskosti. Nikjer ni nobenega moraliziranja — in vendar knjiga

Smrt kristjana

Joris-Charles Huysmans (1848 Pariz — 1907) je bil v dobi »fin de siècle« glavni zastopnik ne samo francoske, temveč evropske dekadentske proze, zastopnik nerвозne, zdolgočasene in razkrajajoče se kulture, ki je hlepela po nenavadnih, izumetničenih, perverzih doživetjih in okoljih, ki je pela hvalnice satanu in spet iskala poti do Boga, obupavala ter se borila. Huysmans, ki je bil sprva učenec Zolajevoga naturalizma, je s svojim romanom »A rebours« pokazal v glavnem junaku Des-Essintes-u tip dekadentskega, z življenjem prenasičenega aristokrata, ki se unakne dolgočasnemu svetu ter živi v svojem samotnem dvorcu, med črnimi jezerci, ponjem dišav in cvetjem bolnih rož ter končno v popolni grozi nad svetom zakliče: »Gospod, usmili se obupujočega kristjana, nevernika, ki bi lahko veroval...« To je bil obenem tudi krik pisateljeve duše, ki je sicer v naslednjem romanu »La-bas« še blodila z Dartalom po mračnih globinah, kjer je iskala utehe v magiji, »črnih mašah« in satanističnem kultu, dokler ni končno mistična vera srednjega veka oba pripeljala pred spovednikove noge, kot pripoveduje v romanu »En route«. Po Dartalovih ustih odgovarja Huysmans na oprašanje, kako je postal katoličan: »Ne vem. Vse, kar vem, je to, da mnogo let nisem veroval, zdaj pa verujem... Nobene poti v Damask, nobenega zunanega dogodka, ki bi povzročil krizo! Nič se ni zgodilo, toda nekega jutra se človek zbudi, ne da bi razumel, kako ali zakaj — in storjeno je.

Psihologija izpreobrnjenja naj torej sploh ne eksistira? — Da, vse kaže.«

Pisatelj, ki je s svojimi prvimi deli zoenel v popolnem razkrajanju vseh človeških vrednot, priznajmo — storil mnogo zla, je nenadoma našel vero svojih otroških let in da ta vera ni bila samo šala, naj pokažejo naslednje vrste, s katerimi je veliki danski pisatelj — konvertit Joergensen opisal Huysmansovo smrt, smrt človeka, ki se je končno naselil pri benediktincih v Ligugéju, pa se po njih izgonu spet preselil med svet in napisal svoja poslednja dela, ki izpričujejo njegovo globoko vero: »La Cathédrale«, »L'Oblat«, »Saint Lydwine de Schiedam«, »Les Foules de Lourdes«.

Knjiga o Lourdu je bilo zadnje Huysmansovo delo. Ko je pregledoval njene korekture, se je pojavila pri njem očesna bolezen, ki je pretila s popolno slepoto. Vso zimo 1905 do 1906 je prebil za zagrnjenimi okni in z zastrtimi očmi. Za nekaj časa so mu celo veke zašili.

V začudenje vseh je občutljivi mož prenašal bolezen in trpljenje z največjo potrpežljivostjo. Hoteli so mu olajšati bolečine z morfijem, toda branil se je. »Po božji volji trpim,« je rekel. »Preizkušnjo moram prestati. Če bi jo olajšal z umetnimi pripomočki, bi le dalje časa trajala.«

Za veliko noč 1906 je spet zagledal svetlobo ter menil, da se je spet povrnil v življenje. Z začetkom zime pa so se pojavile nove bolezni. Ušesa, usta in vrat mu je napadel rak. Njegov zdravnik, profesor Poirier je moral kmalu potem, ko je ugotovil raka pri Huysmansu, postaviti sam sebi isto diagnozo in

si je iz obupa vzel življenje. Huysmans pa ni obupal. Po operaciji (konec novembra), ki mu je odstranila del napadene zgornje čeljusti, se je naselila bolezen v pacientovem jeziku. Bolezen mu je razžrla usta. Kolikor dolgo je mogel, se je Huysmans upiral, da bi opustil svoje davno privajeno kajenje, piše očividec svojim prijateljem, zdaj se mu je moral odreči, ker njegove ustnice niso več mogle doseči druga druge.

Tako je počasi bolehal občudovalec Matije Grünwald, biograf svete Lidvine, ki je moral spominjati na slikarja grozotnih smrti, na svetnico, ki je razpadala ob živem telesu. V Huysmansovi knjigi o holandski mučenici so mesta, ki bi jih lahko dobesedno prenesli na njegovo lastno trpljenje. Tega se je sam zavedal, — kajti svoje trpljenje je daroval v pokoro za grehe, ki jih je tolikokrat storil z očmi, usti in jezikom, — toda v svojem trpljenju je videl tudi potrdilo svojega dela in obenem dokaz, da je bilo njegovo delo tam zgoraj sprejeto. »Moram to trpeti,« je dejal prijatelju, ki ga je obiskal, »da bodo vsi, ki bodo brali moja dela, vedeli, da moje katolištvo ni bilo samo literatura. Jaz trpim svoje delo!«

Myriam Harry, rojena Angležinja, ki pa je pisala francoski, navaja pismo, ki ga ji je pisal Huysmans še 5. januarja 1907. leta. »Živim v velikih bolečinah,« ji je pisal, »toda v vsakem trenutku, ko ne čutim bolečin, listam po svojih knjigah. To zadovoljstvo in molitev mi zadostujeta, da še vedno lahko prenašam svoje življenje, čeprav mi je postalo še tako hudo. Zagotavljam Vam, da človek v takih razmerah še z večjo ljubeznijo misli na prijatelje, kot če je zdrav... Zato me je Vaše pismo razveselilo in vidim Vas v Vašem elementu, sredi sonca in tišine, kako pod senčnico Vaše arabske palače delate, sanjate ter pletete lepe, umetniške periode...«

Kar mene tiče, mi je razen mistike ostala le še literatura. In prepričan sem, da mi bo v bodoče tudi literatura odvezeta, da me bodo do smrti čakale le še poti trpljenja in pokore...«

V teh mislih je prenašal dolge dneve svojega trpljenja in bolečin. Na veliki petek (1907) je vzdihnil: »Oh, če bi me danes Gospod poklical obenem z razbojnikom k sebi!« Toda ni se zgodilo tako. Zadnje dni ga je bilo skoraj nemogoče hraniti, kajti usta so mu bila skoraj popolnoma razžrta. Imel je še moč, da je mnogokaj uredil, sežgal nekatere rokopise ter dal napisati svojo poslednjo voljo. Nato je prejel poslednje sveto maziljenje in 12. maja je izdihnil, sedeč v naslanjaču. Do zadnjega diha je molil iz svojega brevirja molitve Cerkve za umirajoče, popotne molitve za dušo, *Itinerarium animae*...

Po J. Joergensen: J. K. Huysmans.

resnično vzgaja. Vsako priporočilo bi bilo pre-slabotno. Rad bi jo videl v rokah slehernega slovenskega izobraženca, zlasti še študenta. (Prim. odlomek v prvi številki N. Z.!) S.

Pavel Kunaver, **Potovanje v vesoljstvo**, Ljudska knjigarna, Ljubljana, 1945. Take knjige smo naši mladini že dolgo želeli. Na zanimiv način, kot Kunaver sploh zna pripovedovati in učiti, nas pisatelj v obliki potovanja po vesoljstvu seznanja s čudeži zvezdnega sveta. Obiščemo luno in sonce, planete, zvezde in zvezdne meglice, potom kometov sledimo, po Rimskih cestah neba se sprehajamo... Zelo posrečene primere iz znanega, nam bližkega sveta pojasnjujejo to, kar so učenjaki z velikim trudom dojeli in kar bi marsikdo zastoj skušal razumeti v marsikaki, dasi poljudni knjigi te stroke. Na vsaki strani doživljamo čudež božje modrosti, čudež božje volje, ki je vse to zapleteno gibanje ustvarila z eno samo besedico... Knjiga je namenjena predvsem mladini, toda prepričan sem, da jo bo tudi marsikak odrasli z zanimanjem in pridom prebral. Vredna je, da jo bereš tudi ti! S.

Krista Hafner, **Zmaj Močera**, legende in pravljice, Ljudska knjigarna v Ljubljani, 1945. — Otroci prvih razredov ljudske šole so v tej knjigi dobili prijetno branje, dasi pisateljčina samovoljna predelava narodnih pripovedk nikakor ni v prid. Vzvišena podoba Lepe Vide v otroškem krilu n. pr. se ji je popolnoma zmaličila. Zelo pogrešamo svežino in neposrednost, ki preveva Milčinskijevo privedbo

iste snovi. (Prim. zgodbo o Dušici majceni!). Ne pisateljica ne ilustrator — ta še manj — se nista znala uživeti v pravega narodnega duha. Vendarle upamo, da bodo otroci knjige veselili.

Iz življenja kongregacij

Prva doba slov. DMK. Ob štiridesetletnici prve DMK v Ljubljani podajamo nekaj drobcev iz kongregacijske zgodovine. — Dasi so bile prvotne kongregacije namenjene v prvi vrsti dijakom, so vendar v naši škofiji obnovljene dijaške kongregacije v primeri z drugimi prišle kot zadnje na dan. Zgodilo se je to z ustanovitvijo kongregacije Brezmadežnega spočetja za gojence Alojzijevišča l. 1903, ki se je potem, ko je prenehala Alojzijevišče, ob enem z dijaki preselila v Marijanišče. Le-ta je dobila sestro z ustanovitvijo kongregacije za dijake zavoda sv. Stanislava in to že v tretjem letu obstoja tega zavoda. Bilo je to dne 8. dec. l. 1907. Alojzиеviški kongregaciji je sledila ustanovitev dijaške kongregacije pri oo. jezuitih v Ljubljani (l. 1908), v Kočevju (1909) in Novem mestu (1909), v Kranju (1911), dalje tudi v Celju, v Gorici in Mariboru (l. 1915).

Prvo zborovanje dijaških kongregacij je bilo l. 1915. v St. Vidu nad Ljubljano v proslavo 350 letnice obstoja Mar. družb. V navzočnosti škofa dr. Ant. Jegliča se je zbralo lepo število kongreganistov iz Celja, Gorice, Kranja, Ljubljane. Imeli so deset referatov o kongregacijskem življenju. Na

Učenje doma

Tu imate praktično navodilo za študij doma, kakor ga podaja Goossens v »Življenjskih smernicah«, o katerih smo poročali že v prvi številki. Zdaj, ko morate zaradi skrčenega pouka več študirati doma, vam bodo ti nasveti prav prišli.

Šolsko delo, pa naj bo še tako napeto, je nepopolno. Navadno ga izpopolni zasebni študij.

Kako boš študiral?

Z nekaj besedami ti ponudim program: najprej delo; pri delu načrt; pri načrtu vztrajnost.

1. Najprej delo. Loti se opravila kar takoj. Ko si zmolil molitev, pusti v nemar postranske opravke in bodi ves pri delu. Nikar ne bodi eden tistih, ki menijo, da morajo, če se hočejo pripraviti k delu, prelistati najprej kako knjigo, si ogledati nekaj ilustracij in se četrť ure motiti z ničevimi rečmi. Vse to so samo prazni izgovori. Če se skraja res nekako težko lotevaš dela, se težavi nikar ne daj obvladati, ampak se ji upri; po nekaj tednih vaj jo boš ugnal. Postalo ti bo čisto lahko, iti brez kake vmesne stopnje od igre k učenju. Seštej vse četrť ure, ki jih boš prihranil na ta način, ob koncu leta ti bo vrglo čedno vsoto.

Pri delu res delaj. Tvoj študij ne sme biti mehko potikanje malomarnege duha po snovi, ki se je komaj narahlo dotakne. Postati mora pogumna pot gorečega raziskavanja, močne prizadevnosti, pot k idejam, ki jim moramo priti do dna in ki jih kanimo obvladati.

Če si počasne narave, ti bo v velik prid, če si vnaprej določiš uro, ko mora biti končano delo, ki se ga lotevaš: toliko časa, da to nalogo sestavim; toliko, da jo prepisem, itd. Vendar pa se varuj ene čeri: nikar pri delu tako ne divjaj, da bi bilo zaradi tega slabo opravljeno. Urno, a dobro!

2. Pri delu je treba načrta. V začetku študija se ozri na različne naloge, ki jih moraš opraviti in si napravi na papirju delovni načrt. Na prvo mesto postavi, kar ti je najmanj pogodu in za kar bo treba največ napora; nato pa, kar je prijetnejše in lažje; vsakemu opravilu določi čas, ki mu ga boš posvetil. Če ne delaš tako, ti preti dvoje: prvič, da boš pozabil na delo, ki ga vsekakor moraš opraviti, in drugič, da ti bodo ure za učenje minile, ne da bi mogel vse skoncirati.

Če kako stvar delaš, pri njej tudi ostani. Nikar ne postani eden tistih nemirnih duhov, ki se jih v sredi sestavljanja naloge loteva skrb, da bi se prepričali, ali imajo res v roki besedilo, ki si ga bodo morali kmalu vtisniti v spomin, in listajo po svojih papirjih, da bi se o stvari prepričali; ali eden tistih

nestalnežev, ki iščoč po slovarju začno brati sosednji odstavek, ki je zbudil njihovo pozornost.

Tukaj kot povsod in morda tu še bolj kot drugod velja — *a g e q u o d a g i s*: delaj, kar delaš. In delaj res dobro. Sam sebi predpiši tisto močno duhovno disciplino, ki ti mora dati veliko oblast nad samim seboj: da te ne bo mogla odtrgati od dela nobena stvar razen višje sile.

Prav posebno ti priporočam, da se ne vdajaj motenju, ki prihaja od zunaj: šum, šepetanje po učni sobi, če delaš skupaj s tovariši; dogodki na ulici, če se učiš doma. Zatri v sebi tisto otroško radovednost, da bi vsak hip dvigal nos iznad knjige ali papirja. Vadi se, da se boš odtrgal od vsake druge stvari in ostal popolnoma zatopljen v svoje delo. Edino s tem pogojem prideš do resnega in plodovitega učenja...

5. **Pri načrtu pa vztrajati.** Da bo obrodil vse učinke, mora pri tebi načrt preiti v navado. Navado pa si pridobimo le z vztrajanjem v isti vodilni smeri. Ne bodi eden izmed vedno spreminjajočih se površnežev, ki pod pretvezo izpopolnjevanja kot veverice, ki nenehoma skačejo z ene veje na drugo, prehajajo z neskladno nestalnostjo od enega načrta do drugega in nato še do tretjega, četrtega, ne da bi se kdaj ustalili. Nestalna bitja, od katerih ne smemo pričakovati nič resnega. Metodo premeni šele potem, ko si jo toliko časa postavno preskušal, da moreš iz preskušnje res kaj sklepati.

Kolikšno plodovitost boš dal svojemu življenju, če si pripravljen, obvezati se na to moško disciplino! Verjemi mi. Vredno je poskusiti. Do smrti si boš zato čestital, da, še več, tudi v večnosti, kjer boš užival plačilo, ki so ti ga pridobila mnogoteri plemenita dela. *(Iz knjižice: Življenjske smernice.)*

Kopač Janez C. M.

Sodobni misijonski problemi

II.

Ko je sv. stolica začela naglašati misijonarjem vzgojo domače duhovščine v misijonskih deželah, ko je Pij XI. zahteval od misijonarjev, naj domačim duhovnikom zaupajo tudi vodilna mesta ter jih je začel celo posvečevati v škofo, so Cerкви nasprotni krogi govorili, da je papež storil to le iz bojzani pred prebujajočim se nacionalizmom poganskih narodov, ki je grozil, da bo pregnal vse tuje misijonarje. Res je verjetno, da je ta prebujajoča se narodnostna zavest dokaj pripomogla k temu, da je

zborovanju so si osvojili predlog za skupno sv. obhajilo vseh dijaških kongregacij na dan 20. decembra vsakega leta, to je na dan, ko je Pij X. izdal odlok o pogostem obhajilu (Bogoljub 1915, str. 25).

Drugo zborovanje kongregacij naslednje leto je bilo zopet v Št. Vidu. Zbralo se je zopet v navzočnosti škofa dr. Ant. Jegliča iz Ljubljane, Kranja, Novega mesta, Gorice in Celja skupno 250 sodalov.

Po svetovni vojni je število dijaških kongregacij in kongreganistov zelo narastlo. Pri raznih cerkvah in gimnazijah so se ustanovile nove ali pa so se prvotne razcepile v dvojne, to je za nižje in višješolce. Tedaj se je 25. marca 1921 pod vodstvom g. prof. dr. Lukmana ustanovila v kapelici oo. jezuitov tudi prva slovenska Marijina kongregacija za akademike. Filipič.

Redno delo se v DMK vrši v treh za vse kongreganiste obveznih odsekih: verskovzgojnem, apostolskem in apologetskem. Načrt in program za sestanke nudi SVDMK, vodniki pa morajo sestanke samostojno pripraviti in prilagoditi razmeram svoje kongregacije. Poleg teh odsekov se kongregacijam zelo priporoča zaradi vaje v izražanju in nastopanju literarni odsek. V okviru teh literarnih odsekov je bil o počitnicah razpisan natečaj za najboljši literarni sestavek. O uspehu tega tečaja pri dekletih poročamo v listnici uredništva. Če vam pa že ne gredo pesmice in črtice, nam pa vsaj pošljite kratko pa jedrnat poročilce o važnejših dogodkih vaše kongregacije, saj je NZ tudi kongregacijsko glasilo.

Misijonski drabiž

Katoliška univerza v Afriki. Kako se Cerkev trudi, da bi si pridobila pogansko izobraženstvo in si vzgojila svoje katoliško izobraženstvo, izpričuje dejstvo, da imajo v načrtu tri katoliške univerze tudi v Afriki, in sicer v Belgijskem Kongu, Ugandi in Južni Afriki. Te univerze bodo namenjene zamorcem, ne Evropejcem. Misijonarji povsod prihajajo do spoznanja, da se bodo najlaže približali kulturnemu življenju posameznih narodov in osvojili cele narode, če si bodo vzgojili močna žarišča katoliškega izobraženstva. K temu velikopoteznemu delu je poklicano predvsem dijaštvo in izobraženstvo v krščanskih deželah.

Novo razdobje misijonstva. Kakor v vsakem pogledu bo po vsej verjetnosti tudi za misijonsko delo nastopilo po vojni novo razdobje. Bolj kot kdaj se bodo poganski narodi osamosvajali in vedno težje trpeli nadoblast tujcev. Ta preobrat se je po večini izvršil že po prvi svetovni vojni, po tej se bo pa še bolj. Zato bodo morali misijonarji še bolj paziti na to, da bodo res postali vsem vse, da ne bodo s krščanstvom prinašali tudi evropske ali ameriške kulture. Njih naloga bo, da čim hitreje postavijo v teh narodih Cerkev na lastne noge. To bodo dosegli predvsem s tem, da bodo vzgojili čim več domače duhovščine, ki bo polagoma prevzemala vodstvo novoustanovljene Cerkve.

Sodja Fr. C. M.

Cerkev tako zelo začela naglašati vzgojo domače duhovščine. Vendar pa je Cerkev to storila tudi iz prepričanja; kajti duh Cerkve to zahteva.

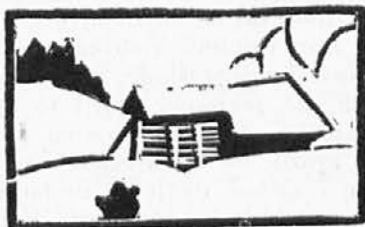
Kristus je ustanovil Cerkev za vse ljudi in hoče, da vsi narodi ohranijo v njej svoje značilnosti in svoj značaj. Vsak narod naj ima duhovnike iz svojega naroda, saj pravi sv. Pavel: »Vsak veliki duhovnik se jemlje izmed ljudi in se postavlja za ljudi v tem, kar se nanaša na Boga...« (Hebr 5, 1). Kakor Cerkev zagovarja osebno svobodo pred komunističnim in socialističnim naukom, ki poedince popolnoma podreja družbi, kakor zagovarja zasebno lastnino pred komunizmom, ki hoče, naj bo vse vsem skupno, oziroma državna last, tako zagovarja tudi svobodo in samostojnost posameznih narodov. Pij XII. je v okrožnici »Summi pontificatus« to jasno povedal:

»Cerkev si prizadeva, da bi bili vsi eno v nadnaravnih stvareh in v vesoljni ljubezni mišljenja in dejanja, odklanja pa istoličnost. Z veseljem odobrava in z materinsko dobrohotnostjo spremlja vsak poizkus in vsako prizadevanje, da bi se pametno in v redu razvile take svojske sile in stremljenja, ki imajo korenine v bistvu in v srcih vsakega ljudstva, samo, da ne nasprotujejo dolžnostim, ki jih človeštvu predpisujeta enotni izvor in enotnost skupnih nalog.«

Misijonarji stojijo torej pred važno nalogo, da Cerkev tako približajo poganskim narodom, da jo bodo sprejeli kot tako, ki jih ljubi in ščiti in ne kot tako, ki jih usužnjuje in trga od duha in tradicij naroda. Cerkev mora postati vsem narodom domača, a vendar tako, da ohrani svoj vesoljni, nadnarodni značaj. To bodo pa mogli misijonarji doseči le, če se bodo vživeli v duha naroda, med katerim delujejo, in sprejeli njegovo kulturo kot vrednoto, ki jo je treba le očistiti zmot in prekvasiti s krščanstvom.

A to ni tako preprosto. Treba je študirati kulture teh narodov, treba je preučevati njih narodne običaje, treba je spoznati dušo naroda in duševno nastrojenje ljudi, da bodo mogli zadeti pravo. Tuji misijonarji sami tega gotovo ne zmorejo; to bodo zmogli le skupaj z domačo duhovščino in domačimi katoliškimi izobraženci, ki so nosilci in tvorci domače kulture.

(Dalje.)

Linorez,
Simona

3. Cvrčkov korak.

Cvrček se je potepal po cestah. Ko pa se je zvečer vrnil domov, je dobil mater samo. Prala je v veliki kadi in pela.

Cvrček je bil srečen, kajti že dolgo nihče v hiši ni pel. Mati ga je ljubeče pogledala, nič pa mu ni rekla. Ni pač našla besed, da bi povedala, kako je ganjena, zato je rajši molčala. Pa tudi Cvrčku je bilo nerodno zavoljo dobrega dela, ki ga je napravil dopoldne, in ker ni vedel, kako naj se vede, je začel sestro vleči za lase. Ta je vpila, ga zmerjala in prosila, mama pa tega niti slišala ni, temveč kar naprej menčala staro perilo, da se je v čeburu veselo penilo. Kakor v čudo se je zagledala v rahli sneg, ki so iz njega vstajali krhki, lesketajoči se mehurčki.

Ko se je vrnil oče, je bila že noč. Tudi on je bil vesel, še nekoliko preveč.

Čez nekaj dni pa se je v stanovanje spet povrnila žalost, kajti Cvrčkovi franki so žal zalegli le za malo časa. Že včeraj je zmanjkalo premoga, tako da je bilo komaj še za luč in kruh.

To noč je Cvrček slišal, da se je mati dolgo jokala.

Naslednji dan je vstal bolj zgodaj ko po navadi, se skrbno umil in oblekel in odšel zdoma. Sklenil je obiskati gospoda Sedobrofa in ga prositi za kako delo.

Tvrška, ki jo je vodil debeli možak, je bila v mogočnem poslopju na Elizejskih poljanah. Reči pa moramo, da veličasni vhod na našega fantiča ni naredil nič posebnega vtisa. Kajti ali si Parižan, ali pa nisi. In Cvrček je bil pristen Parižan!

Vljudno je vprašal vratarja:

»Je gospod Sedobrof gori?«

»Kaj pa bi mu rad?« ga je tebi nič meni nič pobaral hišnik.

»Povabil me je k sebi,« si je izmislil fantek.

»Če je tako, ga najdeš v prvem nadstropju.«

Prav za prav ni bilo čisto tako, ker Cvrček ni bil povabljen, gor je pa le smel. Kaj pa so temule možaku njegove, to se pravi, Cvrčkove zadeve mar? Prav

nič! No torej, zato se je moral izogniti njegovim zlobnim nakanam. Ker se mu je drznost prvič posrečila, jo bo poskusil še enkrat. Sicer pa, če ga gospod Sedobrof ni povabil ravno za danes, mu je pa vsaj rekel, naj ga kdaj obišče, zato Cvrček ni ravno lagal.

Tako je razmišljal fantek, ko je odri-nil vrata, na katerih je bilo napisano: »Vstopite, nič ne trkajte!«

Razkošno oblečen gospod v uniformi je pogledal fanta od glave do nog, tako

da bi se ob njegovih ostrih očeh vsak drug vdrl v zemljo. Vsak drug že morda, ne pa Cvrček.

Tudi Cvrček je njega gledal, le da od nog do glave, a vendar tako prodirno in samozavestno, da je lepemu gospodu z našitki kar sapo zaprlo.

»Kaj pa bi rad?« je nazadnje le prišel do sape.

»Z gospodom Sedobrofom moram govoriti.«

»Kajpada! Menda si domišljaš, da bo zavoljo tebe zubljal čas?«

»Da, ravno to si mislim.«
»Glej no, glej!« se je razjezil možak.
Potem pa je kakor za šalo še vprašal:
»S kakšnim imenom pa naj gospoda naj-
javim?«

»Gospod Jakec Čížek, iz filma 'Ugra-
bitev', le da sem pozabil svojo posetnico.«

Ta strašna samozavest je možaka oma-
mila. Saj pa je bil samo uslužbenec in
se je bal, da bi morda ne bil preveč ne-
otesan do kakega zvezdnika, zato se je
premisllil.

»Če je tako, potem sedite tu, prosim,«
je rekel precej kisló, »da vas najavim
gospodu ravnatelju.«

Gospod z našitki se je vrnil in Cvrčku
povedal:

»Gospod Sedobrof je hudo zaposlen,
zato ga izvolite počakati.«

Cvrček se je usedel in s svojega stola
ogledoval neštevilne fotografije po ste-
nah. Bile so slike umetnikov, ki so igrali
v Sedobrofovih filmih. Bile so med njimi
lepe ženske, izbrano oblečeni moški, klovn-
ni, debeluhi, pritikavci, živali in otroci.
Kar zabavno jih je bilo gledati.

Vsak čas je prišla v sobo kaka nova
oseba, ki bi rada igrala pri filmu, zlasti
mlada dekleta. Vsi so bili prepričani, da
imajo potrebno nadarjenost, vsi so mi-
sllili, da bi bili na sliki božanski. Najbrž
so bili zato tako pogumni, ker so videli
na slikah celo pošasti.

Tudi telefon je pel skoraj brez pre-
stanka. Gospod z našitki se je delal
strašno važnega, ko je slušalo snemal in
ga natikal nazaj, kakor da je on sam
in nihče drug iznašel telefon.

Tako je Cvrček čakal najmanj eno
uro in pol. Naveličal se je že sedenja,
zato je vstal in začel hoditi po sobi.

V nekem zrcalu si je ogledal svojo
podobo. Sredi toliko lepo oblečenih in
počesanih ljudi se je sam sebi zdel strašno
grd. Zalosten je postal sam nad seboj.
Ni pa več imel časa, da bi to razmišljal,
kajti že ga je sluga poklical:

»Gospod Jakob Čížek!«

Cvrček je naglo stopil za njim v krasno
pisarno gospoda Sedobrofa.

»Dober dan, gospod!« je dejal spo-
štljivo.

Debeli mož pa je bral svoje papirje
in mu ni odgovoril. Nekaj je zagodrnjal
sam pri sebi, Cvrčka mimogrede ošinil
s pogledom skozi naočnike in rekel:

»Kaj bi rad?«

»Igral pri filmu, gospod.«

»Si že kdaj igral?«

»Da, gospod.«

»Kje pa?«

»Pri vas, gospod.«

Zdaj je gospod Sedobrof pogledal na-
ravnost.

»Kdaj pa?«

»Na Cesti pod vrbami v prizoru ugra-
bitev.«

»A, to si bil ti!«

»Da, gospod. Tedaj ste mi tudi rekli,
naj vas pridem kdaj obiskat; zato sem
danes mimogrede stopil sem, če bi morda
zame imeli kako delo.«

Gospod Sedobrof pa je odgovoril oholo
in kar naravnost:

»Zdaj nimam zate nobene stvari, a
vendar mi pusti svoj naslov. Telefon se-
veda imaš, ne?«

»Ne, gospod.«

»Pa morda znaš plavati? Potrebujem
fanta, ki utone, vsaj navidez.«

»Ne znam, gospod.«

»Znaš voziti kolo? Voditi avto? Igrati
tenis ali golf? Znaš jahati? Peti po arab-
sko ali češko? Znaš skakati s palico?
Plesati javo? Streči pri maši? Skakati v
daljavo?«

»Uboji mali Cvrček!«

Gorje! Ne, nobene teh reči ni znal.
Zato je kar molčal. Gospod Sedobrof pa
je bil slabe volje in ga je zmešal še bolj.

»Pa tudi vedeš se kot kak štor! Za kaj
pa naj te sploh porabim?«

Prav tisti hip pa je stopil v sobo zelo
odliččen gospod in hitel ravnatelju na vso
sapo praviti:

»Velika smola, dragi moj! Izidora Bel-
loni se je pravkar ponesrečila z avtomobi-
lom v Nici. Naša »Morska zvezda« se
mora prekiniti. Tu imam fotografije zvezd-
nic, če bo mogoče izbrati kako drugo
umetnico. Vse ne bo nihče opazil. Vse so
playolase, saj se velike in drobne, vse
imajo lepe oči, lepe zobe in obrbne obrvi.

Gospod Sedobrof je najprej krel kot
kak mešetar, potem pa se je na dolgo
in široko začel pričkatí. Šele ko sta se
zmenila do konca, je menda novi gospod
opazil Cvrčka. Gledal ga je nekaj časa,
potem pa rekel:

»Poba je prav značilen tip. Kaj name-
ravate z njim?«

»Oh, za zdaj še nič.«

»Po kaj pa si prišel semkaj?« je vpra-
šal gospod Herbert Tiburs Cvrčka.

»Zato, gospod,« je odgovoril Cvrček
sveilih oči, »ker si moram pač služiti
kruha.«

»Uboji otrok, kako prav je povedal!«

Gospoda Tibursa je ganilo.

»Koliko pa si star?« je vprašal.

»Deset let.«

»Pa zakaj bi si rad služil kruha?«

Cvrček je povesil glavo, kajti težko
je priznati svojo revščino, čeprav je kdo
star šele deset let. Gospod Tiburs pa ga
je razumel, kajti imel je dobro srce.

»Imaš kako svojo fotografijo?«

»Ne, gospod.«

»Pojdi torej z menoj!«

Gospod Herbert Tiburs je Cvrčka pe-
ljal v majhno delavnico in naročil foto-
grafu: »Doprno sliko tega fantiču!«

Ko je bilo to opravljeno, je pa še
Cvrčku rekel:

»Zdaj mi pa povej svoje ime in svoj naslov. Kakor hitro bo kaj zate primernega, te bom obvestil. Kar pogum, moj mali! Če imaš kaj soli v glavi, boš uspel.«

Cvrček se je spet znašel na ulici in bilo je že pozno. Zdelo se mu je, da je samo čas zapravljati in da ne more ničesar upati. Zato je bil še bolj žalosten ko ob svojem prihodu.

Doma pa ga je čakala še večja žalost: Njegov oče se je bil ponesrečil. Plezal je na neki oder, pa mu je spodrsnilo; spotoma se je še ujel za neko stvar, a je vendar padel in si zlomil obe nogi. Takoj so obvestili njegovo ženo, Cvrčkovo mater. Brž je odšla v bolnišnico in otroci so ostali sami doma.

Neka sosedka je vzela male Čižke k sebi in povabila na kosilo tudi Cvrčka, kajti popoldne je bilo že proč. Cvrček pa se je zahvalil, odšel v prazno očetno stanovanje in začel jokati, počasi jokati, kakor jokajo možje.

4. Črne ure.

Šele pozno popoldne se je Matilda Čižek vrnila v Zagatno ulico. V roki je držala liter mleka, ga molče postavila na mizo, nato pa se do kraja izmučena zrušila na stol ter se onesvestila. Cvrček je skočil k njej in se ji vrgel okoli vratu. Bil je sam pri nji, zato si je zdaj že drugič upal pokazati svojo otroško ljubezen.

»Ne jokaj, mama, saj veš, da sem jaz že velik, in veš, da ti že morem pomagati.«

Gospa Čižek ga je poljubila. O, kako dobro ji je dela otrokova ljubezen!

»Moj mali Cvrček,« mu je rekla, »zdaj nimamo niti groša več. Razumeš, niti groša! Tale liter mleka je vsa večerja za male. Kaj bo pa jutri? Toliko dolgog že imamo, oče ne bo mogel ničesar več zaslužiti in nihče več nam ne bo hotel dati na upanje!«

Cvrček pa ji je poln poguma odgovoril:

»Bodi brez skrbi, nič vam ne bo manjkalo, saj imate mene.«

Tolikšna samozavest je gospo Čižek pomirila. Obrisala si je oči in rekla:

»Res sem zelo srečna, Cvrček, da imam tako pogumnega fantka.«

»Nisem več fantek, mama, ampak možak, in te bom branil.«

Cvrček je vlijl v ponev malo mleka, ga pogrel na špiritu, osladil, pretočil v skodelico in ga prinesel materi, ki se je toliki postrežljivosti prav zares začudila.

»Ne, ne, Jakec,« mu je rekla, »mleko je za male.«

»Spij, mama, moraš spiti. Če ti zbolíš, kaj bo potem z nami?«

In mama ga je ubogala.

Toplo mleko ji je tako dobro delo in jo okrepilo, da je že čez četrto ure šla k sosedi po otroke

V tem pa se je Cvrčku porodila dobra misel. Že celo leto je zbiral in spravljaj razglednice, ki so predstavljale Montmartre od vseh mogočih strani. Imel jih je vsaj tri ducate, trgovina jih je dajala kot prilogo rižu iz Indokine. Vtaknil si jih je v žep in stekel je na Montmatre k baziliki, kjer je stalo več avtov z romarji. Spretno se je pomešal med nje.

»Ali hočete razglednice, gospodje in gospe?« jim je hitel prijazno govoriti. Imam najlepše in zraven najcenejše. Prinesle vam bodo srečo.«

Sprva mu ni nihče odgovoril. Neko staro ženo z dežele pa so le privabile žive barve razglednic in izbrala si jih je ducat za en frank in pol. Zdaj so k fantku pritisnili še drugi in kmalu je prodal vsa svojo robo.

Cvrček je potem stekel v bližnjo trgovino ter za polovico denarja kupil nekaj ducatov aluminijastih svetinjic, trinajst za šestdeset stotink, potem pa jih na drobno prodajal dve za groš. Tako je kupoval in prodajal ves popoldan. In zvečer je imel v žepu šest frankov! Materi je dal tri franke, ostale tri pa si je pridržal kot obratni kapital, kakor ji je rekel, da bi mogel naslednji dan spet začeti svojo trgovino.

Seveda je bila Cvrčkova mati vsa srečna in presenečena, da je njen sinko tako spreten, a jo je tudi skrbelo, zato ga je vprašala:

»Ali pa imaš tudi pravico tako trgovati, sinko moj?«

»Zakaj pa ne bi smel?«

»In če te dobijo stražniki?«

»Saj jih nikoli ni zraven. Nič naj te ne skrbi, saj ne delom nič slabega. Ravno nasprotno!«

Naslednji dan je Cvrček spet šel zdoma in ponujal svetinjice. Pa žal ni imel nobenega uspeha. Bilo je premalo ljudi in prodal ni čisto nič. Žal mu je bilo, da je zakupil svoje tri franke, in žalostno si je mislil: Preveč sem dal na svoje trgovanje.

Z maminimi tremi franki so pa le imeli kosilo: kruh, jetra, mali Justin pa mleko. Še za večerjo so zalegli, da so vsi imeli krušno juho s starimi skorjami. To pa je bilo Cvrčku le v majhno tolažbo, kajti jutri bo treba kupiti premog: že za danes ga je posodila sosedka.

Popoldne je spet šel pogumno na delo. Mnogi obiskovalci so šli mimo njega in niso njegove skromne robe niti pogledali. Vstopil je v baziliko, ker je bil zares že preveč truden in se je hotel malo usedti. Kako dobro dene mrak in hlad in opojna vonjava, ki jo v cerkvah menda celo kamni izpuhtevajo!

Cvrček se je kar zrušil v klop. Sedel je, ne da bi se ganil, ne da bi molil — saj tega niti znal ni — vendar pa je bil srečen. Spočil se je in pozabil na skrbi.

Ko se je odpočil, se je vrnil na cesto, a prodal tudi zdaj ni nič. Tedaj pa je nenadoma stopil k njemu mlad človek, da je Cvrček kar poskočil.

»Kaj pa prodajaš tukajle?« ga je radovedno vprašal.

Cvrčku je kri zastala v žilah. Kaj, če je mož preoblečen stražnik? Že se je videl, kako sedi v ječi. Srce mu je divje razbijalo in ucvrl jo je kakor srna, če zasliši pasji lajež.

Dolgin pa je bil kmalu za njim, ga zgrabil za rokav in vprašal:

»Zakaj pa bežiš?«

Cvrčku je levica sama od sebe šinila proti obrazu.

»Nič se ne boj, saj ti ne bom naredil nič hudega.«

Fantek je povsili glavo in rekel:

»Pri nas doma je velika revščina.«

»No, vidiš,« je spet rekel dolгим, »jaz pa ravno iščem fantiča, da bi ga slikal, kajti slikar sem. Če hočeš z menoj na Cvrčku svojo posetnico in fet frankov.«

»Oh, seveda hočem, gospod.«

Pomislite, kakšna sreča v nesreči!

»Dobro, potem sva zgovorjena. Pridi jutri ob desetih, in tu imaš za prvo sejo denar vnaprej.« In mladi umetnik pomoli Cvrčku svojo posetnico in novce za pet frankov.

Tako mu je slikar dajal dela nekaj dni, ga plačeval in mu celo kaj podaril, dasi sam ni bil bogat. S tem je Cvrček kakih štirinajst dni preživljal domače.

Njegova mati pa je imela preveč skrbi in si je preveč pritrgovala. Zato je še sama zbolela in morali so jo prepeljati v bolnišnico. Po male tri pa je tedaj prišla bolničarka iz zavetišča. Na rokav jim je nataknila trak, znak ubogih otrok, ki bodo morali kakor jetniki čakati, kdaj se jim mati vrne domov. V veliki svetli hiši bodo res bolj oskrbljeni, kakor pa so bili doma. A kaj vse to otročičku pomaga, če pa nima več ljubezni svoje matere!

Cvrček pa je tako lepo prosil mater, naj ga ne pusti v zavetišče, da ga je nazadnje res oddala sosedu v varstvo. V resnici pa je bil prepuščen sam sebi, ker je zatrjeval, da se bo že sam preživljal. Zato se je delal pogumnega, ko so nalogali mater, in se ji je celo nasmehnil. Toda ko se je vrnil na stanovanje in videl vso družino razpršeno, ga je pa le premagalo. Gledal je nesrečo, ki ji ni bil kos, zato se je njegove duše polastil strašen obup.

Vendar pa je tudi to pot kmalu zmagala njegova odločna narava. Prisegel si je, da se preskušnji ne bo dal streti, ampak se bo zoper njo boril, dokler ne bo spet obnovil domačega ognjišča, ki ga je doslej tako malo cenil, pa je vendar bilo edina dobrota v njegovem življenju.

(Dalje.)

LITERARNE TEKME V DK

Letos so ljubljanske kongregacije uvedle v svoje društveno življenje zanimivo in hvalevredno novost: literarne krožke. Prav za prav je marsikatera kongregacija te gojila že poprej, toda novost je v tem, da so jih zdaj sprejele vse kongregacije, moške in ženske. Namen teh krožkov ni samo oblikovanje govornice besede, ali vaje v samostojnem nastopanju ter kulturnem izobraževanju, temveč tudi v lastnem literarnem delovanju njihovih članov. Uspeh takega prvega literarnega natečaja leži pred nami: sedem dekliških dijaških kongregacij je poslalo Naši Zvezdi najboljše, kar so njihove mlade »pisateljice« ustvarile. Naslov sestavka je: »Iz mojih spominov«. Prefekte so izmed napisanih člankov izbrale najboljše, v vsaki kongregaciji po enega, ter ga poslale Naši Zvezdi, naj izmed teh spet določi najboljšega ter ga nagradi. Moram priznati, vesel sem vašega prizadevanja, kongreganistinj-literatke, toda izbrati mi je težko. Za vdrugo bi si želel, da bi ob vsakem sestavku navedle tudi razred, ki ga pisateljica obiskuje. Kajti težko je staviti ob stran delo osmošolke na primer delu kake petošolke... Tako torej lahko presojam le po absolutnem merilu, ne pa morda po pravih zmožnostih pisateljice, ki se morda v šesti šoli še niso tako razvile kakor njene tovarišice iz osme šole. Tudi naslov je bil zelo širok in spet malo preozek: čutil sem, da je marsikatero vezal nekako v vzdušje šolske naloge. Kajne, saj smo pisali včasih naloge s tem naslovom in vsem nam je bilo malo nerodno pri tem! Pa se lotimo torej pregleda poslanih del:

Kongregacija dijakinj »Marijinega Oznanjenja« pri sv. Jožefu. Kar čedno pisano, morda malo razvlečeno, toda pisati znaš. Treba bo sicer še mnogo vaje, toda šlo najbrž bo! Spomin, ki si se ga dotaknila, je velik, težek, nisi pa se mogla osvoboditi neke zunanje vezanosti, tako da se ti je izgubila prava, splošno človeška tragika doživljaja.

Kongregacija Otrok Brezmadežne v Lichtenthurnovem zavodu. Tvoj spis je med boljšimi. Je sicer malo preveč solzav, mnogokrat nejasen, toda oblikovati znaš. Pozna se ti Cankarjev vpliv, ki ga človek pri kom drugem kot pri Cankarju težko prenese. Piši, le piši ter pošlji kaj Zvezdi!

Vič. Vesel se bil tvojega spisa, čeprav je okoren — je pa prisrčen. Tiči sicer v mejah šolske naloge, toda prav ta neposrednost brez vsake narejenosti me je razveselila. Želim ti, da bi se kmalu znašla v svetu, ki ga opisuješ.

Moste. Tudi tebi bi veljalo isto, kar sem napisal zgoraj. Prav ljubo mi je.

da si pisala brez solzave, izumetničene navlake.

Višja stolna kongregacija. Zadovoljen sem s teboj. Opisi so mi všeč; vztrajna vaja ti bo prinesla, kar ti še manjka. Pogum!

Kongregacija »Marijinega Materinstva«. Pero ti teče, toda vsebinsko malo težko razumljivo. Upam, da boš še kaj dobrega napisala.

Srednješolska kongregacija pri uršulinah. Prvi del je čeden in ga bomo morda priobčili. Drugi del — kako ste igrali — pa je malo dolg, kar moti. Tvoje pisanje je živo, pestro, morda naslov v njem izmed vseh poslanih najmočneje in najbolj polno zazveni. Mislim, da se nisem zmotil — postavil sem te na zadnje mesto, da ti lahko čestitam k najboljšemu spisu, upam, da v tvoje veselje in v veselje tvojih tovarišic, ki so sicer »tekmovalci«, pa še ne dosegle tvojega mesta. Po nagrado — album slik Naši kraji — pridi na upravo!

Vsem. Čestitam pa tudi vsem, ki ste poslale svoje sestavke, čestitam vašemu pogumu, volji do dela in ljubezni, ki jo gojite do kongregacijske skupnosti. Upam, da bom marsikatero izmed imen, ki leže zdajle v kuvertah pred menoj, še večkrat srečal na straneh našega — vašega lista. Poslanih sestavkov sicer zaradi pomanjkanja prostora ne bomo mogli priobčiti, toda pošljite kaj drugega...

P. S.: Sestavkov fantovskih dijaških kongregacij še nismo prejeli.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Sonja. Zal je prišlo prepozno.

V. B. tretješolka. Poslano sicer ni za tisk, toda če si res še v tretji šoli, mislim, da boš v prihodnjih letih zmogla kaj takega, kar bomo z veseljem priobčili. Kar se tiče linoreza: da bi priobčali v NZ navodilo za izdelavo linorezov, nimamo prostora in besede same bi tudi kaj malo pomagale. O tem je pisal nekoč Naš Rod v nekem svojih prvih letnikov, najbolje pa je, če vprašaš ti in vse tvoje tovarišice, ki se za linorez zanimate, svoje gg. profesorje risanja za svet; ti vam bodo stvar najbolje in najlepše razložili. Stvar sicer ni težka, toda nekaj vaje je pa le treba. In malo »žilice« tudi! Kar korajžno!

Branko Branimirov. Čeprav nam je vsem ljub spomin na Zingarico, vendar tvojih tamošnjih davščin v obliki sve-

tilke, steklenice in klobuka ne morem priobčiti. Dobro bi bilo za šolsko nalogo, za naš list pa je preveč prazno in prav nič zanimivo. Morda kaj boljšega!?

A. N. Tvojo pesem »Vse Mariji posvetimo« smo že dvakrat poskusili priobčiti, pa ne gre in ne gre. Pošlji še kaj ali se pa oglasi osebno!

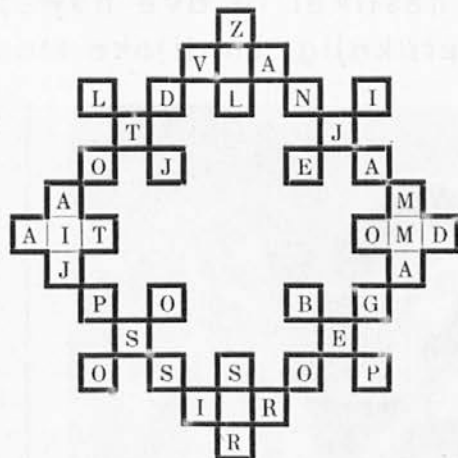
Vsem. Ker zaradi zakasnitve prve številke niste mogli poslati opisov naše nove naslovne slike, podaljšujemo rok do konca decembra. Za najboljši opis in razlago nudimo album slik: »Naši kraji«.

ZA BISTRE GLAVICE

Rešitve iz obeh dosedanjih številk sprejemamo izjemoma do 15. decembra.

Za nagrado imamo letos pripravljenih več lepih, novih knjig, za rešitev iz te številke pa kot lani za osmi december: dve Mariji Pomagaj v okviru.

1. Pozdrav. (Jerica Kryl.)

2. Ob posvetitvi.

Nekje na Slovenskem so za posvetitev Marijinemu Srcu domačo cerkev pripravili tako, kot kaže naša slika na str. 50. Kje? Skušajte uganiti po slogu cerkve in po svojem spominu!

3. Marijine slike.

Glej zadnjo stran — odgovori na postavljena vprašanja!

„Naša Zvezda“ erscheint zweimal monatlich oder einmal monatlich als Doppelnummer. — Bezugspreis 12 L. für Studenten 8 L. Preis jeder Doppelnummer 2 L. — Herausgeber: SVDKM (dr. T. Klinar) — Schriftleiter: Dr. J. Oražem. — Schriftleitung: Poljanska 30. — Verwaltung: Streliška 12/II. — Gedruckt bei Ljudska tiskarna (J. Kramarič), Ljubljana.

„Naša Zvezda“ izhaja dvakrat mesečno ali enkrat mesečno kot dvojna številka. — Naročnina 12 L. za dijake pa 8 L. Cena posamezne dvojne številke 2 L. — Izdajatelj: SVDKM (dr. T. Klinar). — Urednik: dr. J. Oražem. — Uredništvo: Poljanska 30. — Uprava: Streliška 12/II. — Tisk Ljudske tiskarne (J. Kramarič), Ljubljana.

V katerih ljubljanskih cerkvah
so ti Marijini
kipi in slike?

Kdo je naslikal te dve najlepši slovenski Marijini sliki
in v kateri knjigi za dijake sta bili pred kratkim objavljeni?

